

30.1.2015

MEDDELELSE TIL MEDLEMMERNE

Vedr.: af Ilona Vinkler (dansk statsborger) om delpension i Danmark

1. Sammendrag

Andrageren flyttede til Danmark i 1991, hvor hun arbejdede til 2005, hvor hun på grund af et handicap i form af en reumatisk lidelse blev nødt til at holde op med at arbejde. På det tidspunkt var hun kun 35 år gammel. Det var først, da hun fik tilkendt en pension, at hun fandt ud af, at hun, fordi hun havde boet i Polen fra hun var 15 til hun var 22 år gammel, ikke var berettiget til det fulde beløb, men kun til en minimumspension. Andrageren henviser til både forordning (EØF) nr. 1408/1971, forordningen om ændring heraf (forordning (EF) nr. 592/2008) og forordning (EF) nr. 883/2004.

2. Opfyldelse af betingelserne for behandling

Andragendet opfylder betingelserne for behandling (fastslået den 8. august 2014). Kommissionen anmodet om oplysninger (forretningsordenens artikel 216, stk. 6).

3. Kommissionens svar, modtaget den 30. januar 2015

Kommissionens bemærkninger

EU's kompetence inden for social sikring er begrænset. Som det er blevet fastslået af Domstolen i flere tilfælde¹, giver traktaterne mulighed for at koordinere, ikke harmonisere, medlemsstaternes lovgivning. Eftersom der ikke er tale om harmonisering på dette område,

¹ Se f.eks. Sag 41/84 *Pinna v Caisse d'allocations familiales de la Savoie*, sml. 1986, s. 16, præmis 20; Sag C-340/94 *de Jaeck v Staatssecretaris van Financiën* Sml. 1997, s. I-495, præmis 18; Sag C-221/95 *Institut National d'Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants v Hervein*, Sml. 1997, s. I-635, præmis 16.

begrænser EU-retten ikke medlemsstaternes frihed til at udforme deres egne socialsikringsordninger. Det er op til de enkelte medlemsstaters nationale lovgivning at fastlægge de nærmere betingelser for, hvornår der kan ydes sociale tilskud, samt hvor store disse tilskud skal være, forudsat af de bestemmelser, der indføres, er i overensstemmelse med principperne om ligebehandling og ikkediskrimination. Dette medfører, at der er væsentlige og proceduremæssige forskelle mellem de enkelte medlemsstaters socialsikringsordninger og følgelig i de rettigheder, der tilkommer mennesker, der arbejder i andre medlemsstater, som ikke er berørt af traktaterne.

Inden for pensioner og invalideydelser kræver medlemsstaternes lovgivning som regel, at man opfylder et vist minimum for forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder eller perioder med selvstændig erhvervsvirksomhed, førend man har optjent retten til en ydelse. Det er derfor et centralt princip, at når en borger har arbejdet i mere end én medlemsstat, vil disse perioder blive sammenlagt.¹ Dette betyder, at en medlemsstat, for at en person kan få ret til en ydelse, i det fornødne omfang skal tage hensyn til forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder eller perioder med selvstændig erhvervsvirksomhed i en anden medlemsstat (dvs. for så vidt som de perioder, der er afsluttet inden for førstnævnte medlemsstats område, sammenlagt er kortere, end hvad der er nødvendigt for at opnå rettigheder).

Princippet om sammenlægning af perioder betyder ikke, at perioder, der er afsluttet i en medlemsstat, skal medregnes i en anden medlemsstat for at beregne størrelsen af det tilskud, ansøgeren kan få ydet (dvs. at en medlemsstat pålægges et ansvar for at betale et tilskud i forbindelse med perioder, hvor modtageren har været underlagt en anden medlemsstats socialsikringslovgivning). I stedet for antages det, at en person, der har været underlagt socialsikringslovgivningen i mere end én medlemsstat, kan modtage en separat ydelse i hver af de medlemsstater, som der er tale om. Denne ydelse beregnes på grundlag af den periode, hvor personen har været underlagt de respektive medlemsstaters socialsikringslovgivning, hvilket betyder, at hver enkelt medlemsstat vil tilkende ansøgeren en ydelse på pro rata-basis i overensstemmelse med sin egen nationale lovgivning.

Ifølge de oplysninger, Kommissionen råder over, beregnes pensionsrettigheder i henhold til dansk lov på grundlag af det antal år, hvor en person har haft fast bopæl i Danmark i alderen mellem 15 år og pensionsalderen eller invalidepensionstidspunktet (uanset hvorvidt en person har været i arbejde eller har betalt skat i denne periode). Den danske lovgivning om invalidetilskud bestemmer, at personer, der har boet i landet i mindst fire femtedele af perioden mellem 15 års-alderen og begyndelsen af deres invaliditet, har ret til det fulde beløb af en invalidepension, der er fastlagt i den danske lovgivning. Mennesker, der har boet i Danmark i en kortere periode, vil modtage en del af det fulde beløb. Denne brøkdelen svarer til den faktiske periode, hvor den pågældende person har været bosat i Danmark, fra denne var 15 år og frem til begyndelsen af invaliditeten, delt med fire femtedele af den samlede periode fra personen var 15 år og frem til begyndelsen af invaliditeten. I andragerens tilfælde betyder det, at hun modtager 32/40 af den fulde invalidepension, hvilket afspejler det faktum, at hun var bosiddende i Polen i syv år af perioden, hvor hun var mellem 15 og 35 år gammel (den

¹ Det bemærkes, at der gælder forskellige regler for invalideydelser på baggrund af såkaldt "type-A-lovgivning", som er lovgivning, i henhold til hvilken beløbet for invalideydelser er uafhængigt af forsikrings- eller bosættelsesperioder, hvilket er specifikt anført i bilag VI til forordning (EF) nr. 883/2004, se artikel 44, stk. 1, i forordningen. Eftersom bilag VI til forordning (EF) nr. 883/2004 ikke indeholder punkter vedrørende Danmark, er dette ikke relevant her.

alder, hvor hun blev berettiget til invalidepension). Dette er i overensstemmelse med de grundlæggende principper i EU for koordinering af social sikring inden for invalideydelser, som er beskrevet ovenfor, herunder princippet om optjening af perioder som grundlag for berettigelse.

Uden yderligere oplysninger er det vanskeligt at tage stilling til årsagerne til, hvorfor ansøgeren har fået afslag på en pro rata-invalidepension fra Polen. Ifølge de oplysninger, som Kommissionen råder over, kan invalidepension (*renta z tytułu niezdolności do pracy*) i henhold til polsk lov udbetales til en person, der erklæres for delvis eller helt uarbejdsdygtig på grund af sin helbredstilstand. En sådan person skal endvidere kunne dokumentere, at vedkommende har opfyldt den påkrævede forsikringsperiode for dækning under medregning af bidragsperioder og perioder, hvor der ikke indbetales bidrag (fem år, hvis der er tale om en person, hvis invaliditet indtrådte efter, at vedkommende fyldte 30 år), og arbejdsudygtigheden opstod i perioder, der specifikt er angivet i lovgivningen, f.eks. i forsikrings- eller beskæftigelsesperioden eller perioden for modtagelse af arbejdsløshedsunderstøttelse eller socialsikringsydelser (sygdom eller pleje) eller ikke senere end 18 måneder efter udløbet af disse perioder. Som ovenfor anført skal en kompetent medlemsstat i henhold til sammenlægningsprincippet, for at en person kan få ret til en ydelse, tage hensyn til forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder eller perioder med selvstændig erhvervsvirksomhed i en anden medlemsstat i det omfang, dette er nødvendigt for at opfylde kravene med hensyn til den rettighedsgivende periodes længde. Det forventes også i henhold til princippet om ligebehandling af forhold, at en kompetent medlemsstat, hvis lovgivning tillægger visse begivenheder eller forhold retsvirkning, skal tage hensyn til forhold eller begivenheder, der optræder i en hvilken som helst medlemsstat, som om de havde fundet sted på dens eget område. Andrageren kan derfor i princippet være berettiget til en polsk invalidepension beregnet på et pro rata-grundlag under henvisning til den periode, der kvalificerer hende i Polen. Det er dog muligt, at andrageren i praksis ikke har nogen bidrags- eller ikkebidragsperioder med hensyn til forsikring i Polen, der kvalificerer hende, og at hun derfor ikke er berettiget. andrageren kan måske hjælpes videre, hvis hun anmoder om yderligere oplysninger fra de polske myndigheder med hensyn til årsagerne til, hvorfor hun er blevet vurderet til ikke at have ret til invalidepension.

Andrageren vil måske også være berettiget til et supplement, der kan udbetales i henhold til §27a i den danske lov om aktiv socialpolitik (*lov om aktiv socialpolitik*), hvis hendes pension er under niveauet for (*starthjælp*) eller (*kontanthjælp*). Retten til denne supplerende ydelse afhænger af, om ansøgeren har været bosiddende i Danmark i i alt syv af de sidste otte år, og om andrageren har været i reel beskæftigelse i Danmark for en periode, der i alt svarer til fuldtidsbeskæftigelse i to år og seks måneder gennem de sidste otte år. Det kan ikke konkluderes ud fra de oplysninger, andrageren giver, om hun opfylder betingelserne for en sådan supplerende ydelse.

Andrageren klager også over, at når hendes invalidepension endelig bliver konverteret til en alderspension, vil denne stadig være baseret på den samme pro rata-andel, som de danske myndigheder brugte til at beregne hendes invalidepension. Efter hendes opfattelse er sådan en beregningsmetode ikke rimelig, fordi hun den dag, hun opnår almindelig pensionsalder, vil have boet i Danmark i 45 år, hvilket overstiger de fyrre år, der kræves for at få fuld pension. Hun undrer sig over, hvorfor de år, hvor hun fortsat vil bo i Danmark, mens hun modtager invalidepension, ikke indgår i beregningen af hendes alderspension. Som angivet ovenfor begrænser EU-lovgivningen på grund af manglende harmonisering ikke medlemsstaternes

frihed til at fastlægge de nærmere betingelser for, hvornår der kan ydes sociale tilskud, samt hvor store disse tilskud skal være, forudsat at de bestemmelser, der indføres, er i overensstemmelse med principperne om ligebehandling og ikkediskrimination. Den danske lovgivning om konvertering af en invalidepension til en alderspension er derfor forenelig med EU-lovgivningen.

Andrageren redegør ikke nærmere for sine grunde til at anse ordningerne i Danmark for at være i strid med direktiv 79/07/EØF om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring, og det er derfor ikke muligt at imødekomme hendes bekymringer i denne henseende.

Konklusion

I henhold til principperne om samordning på området for alderspension og invalidepension, som er fastlagt i EU-retten, kan andragerens klage gående ud på, at hun burde modtage en fuld invalidepension, ikke imødekommes. På grundlag af de foreliggende oplysninger kan Kommissionen ikke fastslå nogen overtrædelse af direktiv 79/07/EØF om gradvis gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til social sikring.